

Врз основа на член 22, 1 ст.1 т.3 и чл.36 ст.1 т.15 од Законот за локалната самоуправа („Сл. весник на РМ“ бр.5/02), Советот на Општина Свети Николе на 23 седница одржана на 21.12. 2022 година, донесе

ПРОГРАМА

за активностите на Општина Свети Николе во областа на Локалниот економски развој во 2023 година

I. Вовед, Законски рамки според кои се подготвува самата програма

Програмата за активностите на Општина Свети Николе во областа на Локалниот економски развој се подготвува и се усвојува врз основа на надлежностите на локалната самоуправа кои произлегуваат од Законот за локална самоуправа, Статутот на општина Свети Николе, други позитивни законски одредби и препораките на Европската Унија за забрзување на процесот за децентрализација и креирање на буџетите на единиците на локалната самоуправа согласно транспарентно и плански усвоените развојни документи.

Според членот 22 став 1 точка 3 од Законот за локална самоуправа се уредува:

Локалниот економски развој, планирање на локалниот економски развој; утврдување на развојните и структурните приоритети; водење на локална економска политика; поддршка на развојот на малите и средните претпријатија и на претприемништвото на локално ниво и во тој контекст, учество во воспоставувањето и развојот на локалната мрежа на институции и агенции и промовирање на партнерство“.

Во 2023 година во областа на локалниот економски развој одделението за Локален економски развој и јавни дејности согласно надлежностите ќе продолжи со директна реализација на веќе започнатите проекти и со аплицирање на нови. Во текот на 2022 година активно се работеше на изработување на документација за нови проекти, но и подготовка на апликации на постоечката документација со којашто располага Општина Свети Николе кон отворените повици како од Владата и надлежните министерства и институции, така и кон меѓународните отворени фондови и програми наменети за развој на општините.

Реализација на Стратегијата за ЛЕР останува приоритет, а имплементација на поголем број на проекти во насока на подобрување на понудата на Свети Николе како посакувана дестинација за туризам, развој на локалната економија преку подобрување на општите услови за развој и подобрување на инфраструктурата и подготовка на јавните објекти за подобра искористеност се само дел од овие цели. Соработката со партнерите од национално ниво како и Делегацијата на ЕУ во Македонија, амбасадите во Македонија и останатите донатори домашни или меѓународни повторно ќе бидат на високо ниво со цел реализација на проекти од заеднички интерес на територијата на Општина Свети Николе.

Во соработка со останатите одделенија и Сектори релевантни за економскиот развој, Одделението за локален економски развој и Јавни дејности се фокусираше на подготовка на апликации и проектно-техничка документација за повици од домашните и меѓународните фондови.

Принципите за родова еднаквост се вклучени како едни од основните принципи во Оваа програма. Во тој поглед, термините кои се користат во оваа програма за лица од машки род или во множина (на пр: „претседател“, „невработени лица“, „ангажирани лица“, „член“, „консултант“, „вработени“ „посетители“ итн.) се неутрални и се однесуваат и на мажи и на жени.

II. Развојни приоритети

Програмата за активностите на Општина Свети Николе во областа на локалниот економски развој во текот на 2023 година ќе биде насочена кон поддршка на локалниот економски развој

според утврдените развојни правци во Стратегијата за локален економски, Програмата за енергетска ефикасност како и други стратешки документи на Национално, регионално и меѓународно ниво.

III. Основна Цел

Основна цел на Програмата е да се даде придонес на локалниот економски развој преку реализација на планираните активности согласно развојните стратешки определби на Општина Свети Николе.

- Генерална цел на програмата

Континуиран развој на капацитетите на општина Свети Николе за привлекување инвестиции, намалување на невработеноста преку развој и реализација на проекти, како и промоција на општината. Активна имплементација на добиените и аплицирање на нови проекти од домашни и меѓународни фондови. Следење и имплементација на стратегиите за развој на Општина Свети Николе.

- Специфични цели на програмата

Динамичен локален економски развој преку континуирано зајакнување на капацитетите за привлекување инвестиции и овозможување добра бизнис клима за развој на јавните приватни партнерства. Искористување на расположиви домашни и меѓународни фондови. Континуирано подобрување на енергетската ефикасност. Зајакнување на административните капацитети за стандарди, обуки и тренинзи за имплементација на проекти. Зајакнување на капацитетите за бизнис и туристичка промоција на општината на домашен и меѓународен план.

IV. Носители на програмските активности

Носител на Програмата за Развој е Одделението за Локален економски развој и јавни дејсноти на општина Свети Николе кој во соработка и координација со Градоначалникот ја изготви оваа Програма и истите ќе биде одговорни за реализација на програмските активности.

V. Очекувани резултати

Поддршка на локалниот економски развој преку континуирано зајакнување на капацитетите за привлекување инвестиции. Подобрена бизнис и туристичка промоција на општината Свети Николе на домашен и меѓународен план. Зајакнати капацитети за промоција на Општината и привлекување инвестиции, намалување на негативните ефекти од пандемијата како и економската криза врз бизнис секторот. Зголемена енергетска ефикасност на објектите под надлежност и во сопственост на Општина Свети Николе. Активно учество на повици коишто се очекуваат во 2023 и тоа:

- Проект „Општинско корисна работа“, финансиски поддржан од УНДП, Министерството за Труд и Социјална политика и Агенцијата за вработување; Проектот се реализира во периодот од 6 до 9 месеци каде времето се ангажирани невработени лица (мажи и жени), со работен ангажман од 20 работни часа неделно и надоместок од 9000 денари бруто. Општината Свети Николе има потреба од кофинансирање износот ќе биде утврден по одобрување на активностите и бројот на ангажирани лица (мажи и жени).
- Биро за регионален развој, Министерство за локална самоуправа и тоа на:
 - o Јавен повик за прибирање на предлог проекти за развој на урбаните подрачја и одржлив и урбан развој, развој на подрачјата со специфични развојни потреби и за развој на селата
 - o Програмата за регионален развој за 2023 година со индикативни средства за 2024 година

По одобрување на проектите ќе се определи и висината на потребното кофинансирање од страна на Општина Свети Николе.

- Согласно програмата на Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделието и руралниот развој за 2023 година општина Свети Николе ќе аплицира со проекти во трите мерки и тоа:

- Мерка 321 – Подобрување на квалитетот на животот во руралните средини,
 - Мерка 322 – Обнова и развој на села,
 - Мерка 323 – Зачувување и унапредување на традиционалните вредности во руралните средини, воедно општината ќе ја проба да ја искористи и можноста за аплицирање со проект во партнерство со Вардарскиот плански регион, како дел од програмата за развој на планските региони за 2023 година. Општина Свети Николе ќе има обврска да го финансира делот на ДДВ односно 18% од вкупната вредност на одобрените инвестиции/проекти од стран на АФПЗРР.
- Програма за работно ангажирање – Јавни работи. Врз основа на Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот, во наредната 2023 година, Владата на Република Македонија, Агенцијата за вработување објавуваат Јавен повик за јавни работи, за ангажирање на евидентирани невработени мажи и жени со ниски квалификации, во проекти од инфраструктурен карактер и заштита на животната средина на локално ниво, во период од 22 работни дена. Вкупната сума за едно лице изнесува 600 денари бруто по ден. Општината Свети Николе има обврска од кофинансирање од 20% во овој дел од износот ќе биде утврден по одобрување на активностите и бројот на ангажирани лица (мажи и жени).
 - Јавен оглас за финансирање на проекти за изградба, доградба, адаптација и опремување на објекти за проширување на капацитетите за згрижување и воспитание на деца од предучилишна возраст со средства од буџетот на Министерството за труд и социјална политика
 - Министерство за труд и социјална политика, аплицирање за грант за развој на социјалните услуги, согласно потребите коишто ќе се нотираат при изработката на Социјалниот план.
 - Министерство за животна средина и просторно планирање – Проект „Водоснабдување и одведување отпадни води“ како и Програма за управување со водите, Конкурс за распределување на средства за финансирање и реализирање на програми, проекти и други активности од областа на животната средина за 2023 година; Изградба на нови и одржување и унапредување на постојните јавни водоснабдителски објекти“ за користење на средства од Програмата за управување на водите за 2023 година.
 - Министерство за образование ЈАВЕН ПОВИК за финансирање на проекти за изградба, доградба, надградба и реконструкција на училишни објекти на основни и средни државни, општински и училишта под надлежност на Градот Скопје со средства од Буџетот на Министерството за образование и наука
 - Општина Свети Николе во 2023 година планира да аплицира по јавни повици од странски амбасади присутни во Република Македонија со соодветни приоритетни проекти. Согласно насоките и критериумите, од страна на Амбасадите по одобрување на проектите ќе се определи и висината на потребното кофинансирање од страна на Општина Свети Николе
- Како и други јавни повици коишто ќе бидат активни во 2023 година, Општина Свети Николе при определување на приоритетите за аплицирање како и изборот на ангажираните лица (мажи и жени) ќе води сметка истите да овозможи еднаков пристап на можностите и потребите подеднакво во поглед на еднаквоста и недискриминацијата.
- Општина Свети Николе ќе продолжи со благовремено издавање на потврди за потребите на локалните апликанти во програмите на ИПАРД фондовите.
- Во 2023 се очекува спроведување на мапирање на туристичките вредности и продукти на територијата на Општина Свети Николе со цел во наредниот период да се изработат потребните стратешки документи, акциони планови и промотивни материјали.

VI. Програмски активности

Проектите на Општина Свети Николе во областа на локалниот економски развој ќе бидат насочени кон подобар развој на Општината, согласно надлежностите и утврдените развојни и структурни приоритети. За реализација на активностите во 2023 година, предвидените активности, генерално можат да се групираат во следниве поглавја:

- **Поддршка на локалниот економски развој;**
- **Екологија Енергетска ефикасност;**
- **Туризам;**
- **Поддршка на регионалниот економски развој**

ПОДДРШКА НА ЛОКАЛНИОТ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Ред. бр.	Активност	Времетраење	Одговорни	Индикатори	Буџет на општина Свети Николе 2023	Донација
1. Г1- 426990	Одржување на редовни состаноци на локалниот економско - социјалниот совет	Континуирано 2023г.	Одделение за локален економски развој и јавни дејности (ЛЕР), Координаторка за е.можности	Најмалку 5 членови на ЛЕСС обучени	30.000	0.00
2. ФА- 482910	Зајакнување на капацитетите за локален економски развој и Подготовка на проекти	Континуирано 2023г.	Одделение за ЛЕР	Учество на најмалку 1 стручна обука, тренинг, семинар, работилница, конференција, Ангажман на најмалку 1 Консултант или користење на услуги за специфични проектни	190.000	0.00

				активности, преводи и сл. Одржана најмалку 1 десеминација од страна на лицата посетители на обуката до вработените во Одделението за ЛЕР и ЈД и други вработени во Општинската администрација.		
3. Г1- 425930	Изработка на Стратегија за локален економски развој на Општина Свети Николе	март – Септември 2023г.	Одделение за ЛЕР Општина Свети Николе Консултант	Изготвен 1 стратешки документ	400.000	0.00
4. Г1- 426990	Организација на настан Денови на финансиска информираност	Мај/Јуни 2023	Одделение за ЛЕР	Најмалку 1 организиран Настан Најмалку 4 организации учесници со свој штанс. Најмалку 30 посетители на настанот	30.000	0.00

5. Г1- 426990	Организација на Форум на работодавачи во Општина Свети Николе	2 или 3 квартал на 2023- во зависност од усвојување на Оперативниот план за вработување на Национално ниво	Одделение за ЛЕР	Најмалку 1 форум организиран Најмалку 10 работодавачи – и најмалку 30 невработени лица посетители на форумот во сите фази Изработка на 1 тип на флаер за правата од работен однос фаза 2	30.000	0.00
ВКУПНО:					680.000	0.00

ЕКОЛОГИЈА И ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Ред. бр.	Активност	Времетраење	Одговорни	Индикатори	Буџет на општина Свети Николе 2023	Донација
6. Г1- 425930	Имплементирање на мерки и активности за енергетска ефикасност во објекти во сопственост на Општина Свети Николе	Во текот на 2023г.	Општина Свети Николе	Најмалку 1 имплементирана мерка/активност за е.ефикасност	60.000	0.00
7. РАО- 482910	Локален Еколошки Акционен План на Општина Свети Николе – и изработка на планска документација за животна средина, екологија	Во текот на 2023г.	Одделение за ЛЕР Општина Свети Николе Консултант	Изготвен 1 стратешки документ	500.000	0.00
ВКУПНО:					560.000	0.00

ТУРИЗАМ

Ред. бр.	Активност	Времетраење	Одговорни	Индикатори	Буџет на општина Свети Николе 2023	Донација
8. Г2- 425920	Дизајн и печатење на промотивни материјали	Во текот на 2023г.	Одделение за ЛЕР	Изготвени и испечатени 100 броја на промотивен материјал	300.000	0.00
ВКУПНО:					300.000	0.00

ПОДДРШКА НА РЕГИОНАЛНИОТ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Ред. бр.	Активност	Времетраење	Одговорни	Индикатори	Буџет на општина Свети Николе 2023
9. Г1- 464990	Кофинансирање за набавка на противпожарно возило - Центарот за развој на Вардарскиот плански регион	Во текот на 2023г.	Општина Свети Николе Одделение за буџет и буџетска координација	Набавено 1 противпожарно возило	1.809.338
10. Г1- 464990	Поддршка на Локално акциона група „Пробатон“	Континуирано 2023г.	Одделение за ЛЕР	Најмалку 1 активности/состанок спроведени од ЛАГ „Пробатон“	10.000
11. Г1- 426120	Средства за менаџирање на проектот за Изградба на моторички парк во Свети Николе	Во текот на 2023г.	Општина Свети Николе Одделение за буџет и буџетска координација	Изграден 1 моторички парк Извештај од надзорен инженер	611.423
ВКУПНО:					2.430.761

** Општина Свети Николе е во исчекување на повици за алицирање, во коишто ќе има потреба од сопствено финансиско учество, поради што организацијата и реализацијата на самата - програмата ќе се прилагодува на фазите на имплементација на веќе одобрените и евентуалната имплементација на нови проекти финансирани од домашни и меѓународни организации

VII. Финансирање

Предвидените проектни активности во рамки на оваа Програма во вкупна вредност од **3 970 761** денари ќе бидат финансирани од средствата на Буџетот на Општина Свети Николе за 2023 година и кофинансирани од страна на домашни и меѓународните институции, агенции и фондации.

VIII. Распоредување на буџетските средства

Активностите од оваа Програма се финансираат со посебна ставка од Буџетот на Општината.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

- **Поддршка на локалниот економски развој**

1. Одржување на редовни состаноци на локално економско - социјалниот совет. По основањето на економско - социјален совет, чија цел е да претставува место на коешто ќе се води континуиран дијалог помеѓу локалната самоуправа и бизнис секторот од Општина Свети Николе и ќе се овозможи навремено препознавање на проблемите на мажите и жените, создавањето на иницијативи, како и подобрување на целокупната економско - социјалната клима и трговската понуда во Општина Свети Николе, при функционирањето на локално економско – социјалниот совет.

2. Зајакнување на капацитетите за локален економски развој и Подготовка на проекти Успешноста на реализација на зацртаните проектни активности на вработените во одделението за Локален Економски Развој е најдиректно поврзано со степенот на нивната обучност и стручност. Бидејќи се работи за сложена и комплексна проблематика согласно Европските стандарди, неопходно е континуирано подигнување на капацитетите на човечките ресурси во одделението за Локален економски развој и Јавни дејности. Доказ за важноста на оваа проблематика е и тоа што во Европските претпристапни фондови (ИПА), цела една компонента е посветена токму на овој процес на континуирано стекнување на нови знаење и приближување кон европските стандарди.

Оваа програма за подигнување на капацитетот на човечките ресурси, планирано е да се оствари преку: Учество на стручни обуки, тренинзи, семинари, работилници, конференции, Консултанти услуги за специфични проектни активности.

При селекција на учесници општината ќе овозможи еднаков пристап на можностите за подигање на капацитетите подеднакво во поглед на еднаквоста и недискриминацијата.

3. Изработка на Стратегија за локален економски развој на општина Свети Николе, за Стратешкото планирање во рамките на Единиците на локалните самоуправи претставува визија поврзана со утврдена методологија за да може на општинските служби и граѓаните (мажи и жени) да им ги претстави можностите и изборите за иднината на нивната заедница. Планирањето е дисциплиниран и креативен процес за детерминирање на тоа како општината од нивото каде е денес да се доведе до позиција до која во иднина сака да биде. Односно процесот на стратешкото планирање е механизам за преточување на вредностите на граѓаните (мажи и жени) во политички одлуки преку локалните совети и изработка на акциони програми. Им помага и на оние кои донесуваат одлуки во подготовка на планови и проекти за инвестициски вложувања во инфраструктурата, политики на управување и економски поттикнувачи за давање на потребни јавни услуги за овозможување на економски развој. Стратешкото планирање ги подобрува и условите да се привлечат нови бизниси, кои треба да отворат нови работни места, а со тоа и да доведе до поголем економски развој. Изработката на овој стратешки развоен документ мора да биде врвен приоритет на општината. Економската криза која несомнено надоаѓа поради пандемијата, може да биде подобро управувана доколку има усогласени развојни приоритети, разработени кризни планови и јасна визија за тоа во каква општина сакаме да живееме. Локалниот развој е комплексен и повеќедимензионален процес и има преплетување на економските, демографските, просторните, социјалните, културни и други аспекти на развојот. Од таа причина,

успешното спроведување на политиката за локален развој е директно зависна од поширокото разбирање на концептот, ефикасното поврзување на политиката на регионалниот развој со секторските политики на локално ниво и обезбедувањето на потребната поддршка од страна на релевантните институции на национално, регионално и локално ниво. При изработка на документот ќе се има во предвид да се овозможи еднаква леснотија на пристап до ресурси и можности без оглед на полот, кое ги вклучува и економското учество и учество во одлучувањето; и состојбата на вреднување на различните однесувања, стремежи и потреби подеднакво, без оглед на полот.

4. Настан Денови на финансиска Информираност. Во месец Мај/Јуни ќе се одржи манифестација на Градскиот плоштад како и низ Градскиот парк Александар Серафимов, пригоден настан на Денови на финансиска информираност. Учесници со поставување на свои штандови за информирање на мажи и жени на Општина Свети Николе ќе бидат претставници од финансиските институции како што се банките, штедилниците, друштвата за осигурување, друштвата за управување со инвестициски фондови, друштвата за управување со пензиски фондови и микрофинансиските институции, на коишто ќе понудат одговор на сите прашања на посетителите и ќе се обидат преку непосреден разговор и презентација на актуелните производи да ги понудат најповолните услови за сите видови кредити и депозити, најдобрата полиса за осигурување на имот, патничко осигурување или осигурување од незгода, да понудат склучување договор за животно осигурување или да ги презентираат најдобрите опции за инвестирање.

5. Форум на работодавачи во Општина Свети Николе. Настан коишто би се одвивал во 3 фази:

- **1 Фаза** презентирање на активните програми и мерки за вработување на Националниот оперативниот план за вработување од страна на Центарот за вработување Свети Николе 1 дел кон заинтересираните работодавачи на територијата на Општина Свети Николе, како и презентирање на активните програми и мерки до заинтересираните невработени лица (мажи и жени) за вработување и самовработување. Терминот за Одржување ќе зависи од донесување на Оперативниот план за вработување на Национално ниво.

- **2 фаза** Едукативен дел за девојчиња и момчиња и невработени лица (мажи и жени) во помош при изработка на Биографија Curriculum Vitae (CV) и Мотивационо писмо од страна на Центарот за вработување Свети Николе, како и правата од работен однос.

- **3 фаза** со јавен повик и во директна комуникација ќе бидат повикани Претставници на одделенијата за човечки ресурси на претпријатијата заинтересирани за вработување од Територијата на Општина Свети Николе како и Технолошко индустриски развојни зони и др. Работодавачи на Национално ниво, на коишто ќе им се дозволи да ги презентираат своите отворени позиции, да ги претстават условите коишто Тие им ги нудат на заинтересираните лица (мажи и жени) коишто би сакале да се вработат во нивната организација како и да прибираат барања за вработување и Биографии Curriculum Vitae (CV) на заинтересирани невработени лица (мажи и жени) од Општина Свети Николе.

- **Екологија Енергетска ефикасност**

6. Имплементирање на мерки и активности за енергетска ефикасност во објекти во сопственост на Општина Свети Николе. Реализирање на мерки за енергетска ефикасност согласно Програмата за енергетска ефикасност на Општина Свети Николе.

7. Локалниот еколошки акционен план (во понатамошен текст ЛЕАП) претставува највисок локален стратешки документ за заштита, планирање и управување со животната средина. ЛЕАП-от како стратешки документ од суштинско значење, ќе ги детектира

актуелните состојби во областа на животната средина и усвојува соодветни краткорочни и долгорочни мерки за разрешување на идентификуваните проблеми за мажи и жени од Општина Свети Николе. Во самиот ЛЕАП ќе биде идентификувана сегашната состојба со во животната средина и ќе бидат евидентирани клучните предизвици, изразени во: нарушениот квалитет на воздухот, управувањето со отпад, зголеменото ниво на бучава, како проблеми со кои се соочуваме во нашето секојдневие во доменот на животната средина. При Изработка на документот ќе се има во предвид да се овозможи еднаква леснотија на пристап до ресурси и можности без оглед на полот, кое ги вклучува и економското учество и учество во одлучувањето; и состојбата на вреднување на различните однесувања, стремежи и потреби подеднакво, без оглед на полот.

- Туризам

8. Дизајн и печатење на промотивни материјали. Средствата се предвидени за печатење и дизајн на рекламни и промотивни материјали за потребите на Општина Свети Николе.

- Поддршка на регионалниот економски развој

9. Кофинансирање за набавка за Против пожарно возило во соработка со Центарот за развој на Вардарскиот плански регион.

10. Поддршка на функционирањето на ЛАГ „Пробатон“. кој ги опфаќа териториите на Општина Свети Николе и Општина Лозово, во којашто членуваат лица (мажи и жени) од приватниот, јавниот и НВО секторот, со цел подобрување на руралниот развој на микрорегионот Овче Поле.

11. Средства за менаџирање на проектот за Изградба на моторички парк во Свети Николе. Реализација на проектот којшто е одобрен во Програмата за регионален развој за 2022 со индикативни средства за 2023 година финансирана од Министерството за локална самоуправа и Бирото за регионален развој, а е во соработка со Центарот за развој на Вардарски плански регион.

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Комисијата за финансирање, буџет и локален економски развој го следи реализирањето на предвидените активности во рамки на оваа Програма, покренува иницијативи, дава мислења и поднесува предлози во врска со остварувањето на нејзините цели.

Оваа Програма влегува во сила со денот на донесување и ќе се објави во „Службен гласник на Општина Свети Николе“ а ќе се применува од 01.01.2023 година.

Бр.0801-271
21.12.2022 година

Свети Николе

Совет на Општина Свети Николе
Претседател,

Валерија Ивановска